

Ajánlás a tanév végi beszámolóik megszervezésére digitális távoktatásban, az alapfokú művészetoktatásban

A Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetségének szakmai javaslata

AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS MINDEN ÁGÁBAN ÉS ISKOLÁJÁBAN JAVASOLT ALAPELVEK, ALAPVETŐ FELADATOK:

Az alapfokú művészeti iskolák tantárgyi, tartalmi szabályozása, ennek alapján elkészített és hatályos helyi tantervei - melyek a sok évtizedes hazai pedagógiai gyakorlatot követik - az alapfokú művészeti iskolák a tanév végén minden évfolyamon és minden tantárgyból elméleti (írásbeli és/vagy szóbeli) és gyakorlati (zenei, színpadi előadás, alkotás létrehozása, stb.) beszámolót tesznek. Az iskolák pedagógiai programjukban, helyi tantervükben meghatározták a magasabb évfolyamra lépés feltételeit, az érdemjegy, a szorgalom értékelésének módját. Fel kell készülnünk arra, hogy ebben a tanévben nem lesz lehetséges a tanév zárása, a vizsgák megszervezése a megszokott módon.

A digitális távoktatás munkarendjében ezért meg kell tervezni a tanév lezárását oly módon is, hogy az megfeleljen a jogszabályi előírásoknak, a tanulók tudjanak arra jelentkezni, fel tudjanak készülni, s a beszámoltatás igazodjon a *digitális távoktatás* kialakított helyi, iskolai munkarendjéhez. Legyen alkalmas arra, hogy a tanuló a jelen körülmények között be tudja mutatni kompetenciái fejlődését, számot tudjon adni **a tanév egésze során** megszerzett ismeretekről. Az elvárt eredménynek összhangban kell lennie azzal a lehetőséggel és teljesítéssel, amely a tanév március közepétől a lezárásig tartó időszakában megoldható, ill. elvárható.

A magasabb évfolyamra lépés feltétele az *adott tantárgy* alap-, ill. középfokú *évfolyamok tananyagának ismerete*, mely hagyományosan személyes jelenléttel, a jogszabályban meghatározott, legalább 3 fős szakmai vizsgabizottság előtt zajlik. A digitális térben azonban nemcsak a lehetséges technikai, IKT feltételek, hanem az alapvető nevelési célok megvalósítása, a személyiségi jogok tiszteletben tartása, már a nevelés-oktatás folyamatában is komoly kihívást jelent. Kiemelten figyelniük kell arra, hogy nem állíthatjuk a tanulókat olyan jellegű és mértékű feladat elé, amely még a hagyományos képzés során is több hetes, személyes jelenléttel igénylő felkészülést, a vizsgán kiemelt izgalmat jelent. Most mindezt a tanuló szülői támogatással (ha ez lehetséges és megoldható, a szülő többlet terhelése mellett), a digitális térben kellene, hogy megoldja, személyes tanári biztatás, együttműködés virtuális támogatásával. Ezért minden iskolának, mint vizsgaszervezőnek, át kell tekintenie mind a jogi, mind a szakmai szabályozás nyújtotta lehetőségeket ahhoz, hogy a tanév lezárása nevelési, szakmai, tanügyi és szabályozási szempontból is korrekt, de elvégezhető legyen.

Általános javaslat, hogy minden tantárgyból a tanév során már elért eredményeket, ill. azok digitális távoktatás keretében gazdagított és folyamatos értékelés, visszajelzés mellett elismert teljesítményét **egészében véve figyelembe, a tanévet gyakorlati jeggyel zárjuk le.** Így biztosítható a magasabb évfolyamra lépés feltétele, a tanév eredményesen lezárható. Azon esetekben, ahol az Alapfokú Művészetoktatás Alapprogramja

és az erre épülő helyi tanterv előírt, minimális éves anyagát nem sikerül a digitális távoktatás keretei között teljesíteni, lehetőség van a magasabb évfolyamra lépés mellett, a következő tanévben az elmaradást pótolni.

A művészetoktatásban is alkalmazott **szorgalom értékelést** szintén a tanév egésze szempontjából szükséges figyelembe venni, különös tekintettel arra a sok többletmunkára, melyet a tanulók, szülők, a pedagógusok együttműködésével, támogatásával és többlet erőfeszítésével tesznek a tanév hátralévő részében. Fontos visszajelzés ez a szülők, tanulók felé, éljünk körültekintően a lehetőséggel!

Alapfokú művészeti vizsga és művészeti záróvizsga szervezése:

Az alapfokú művészeti vizsga és a művészeti záróvizsga a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 16.§ (2) szakaszában, a továbbképző évfolyamokra lépés, ill. a tanulmányok zárásaként leírt vizsga. Ezért megszervezése különösen gondos előkészítést és lebonyolítást igényel a jelen helyzetben. Az Alapprogram alapján egyes esetekben lehetőség van a vizsga alóli mentesség és a jeles osztályzat megállapítására. (Adott tanév versenyén elért eredmény.)

A vizsgaszervezést a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet, minden iskolatípusra vonatkozóan, a 64-77.§ részletezi, melyet az alapfokú művészetoktatásban az arra vonatkozó szakmai szabályok szerint kell alkalmazni. Ennek alapján azon esetekben, amikor a tanév során szerzett érdemjegyek, és/vagy nyújtott teljesítmény alapján a tanulót lezárni nem tudjuk, vagy ez nem lehetséges, *a vizsgaanyagról és a vizsga módjáról, az elvárt minimális követelményekről kellő időben tájékoztatni kell a szülőt, tanulót.*

A vizsgakövetelmények minimum szintjét az iskolák az Alapprogramban leírtak figyelembe vételével rögzítették helyi tantervükben. Az iskolák szakmai és sajátos helyi feladatok szerint, a jogszabályokkal összhangban szabályozták a vizsgaszervezés módját, körülményeit, feltételeit. Ezeket most összhangba kell hozni a digitális tér adott iskola számára rendelkezésre álló IKT és szakmai lehetőségeivel. Figyelemmel kell lenni a tanulók és szülők rendelkezésre álló feltételrendszerrel, a tanulók és az alapfokú művészeti iskola leterheltségével és vizsgaszervezési lehetőségével, az általános és középiskolák párhuzamos elvárásaival, és az alapvető nevelési irányelvekkel. *Nem állítható egyetlen tanuló sem olyan vizsgahelyzet elé, mely számára megoldhatatlan, figyelmen kívül hagyja eddigi teljesítményét és eredményeit, a digitális távoktatás eredményessége érdekében tett erőfeszítéseit.*

Minden vizsgaszervezőnek különös gondot kell fordítania a személyiségi jogok, ezen belül a **személyes adatokhoz fűződő alapvető jogok betartására és betartatására.** Különösen legyünk tekintettel arra, hogy képet, hangot, videót rögzíteni, felhasználni, tárolni, csak az érintettek előzetes, írásbeli engedélye alapján szabad.

SZAKMAI JAVASLATOK MŰVÉSZETI ÁGANKÉNT:

ÍRÁSBELI FEADALATOK:

Javasoljuk, hogy az írásbeli feladatok technikai megoldása során használják azt a platformot, amelyet a digitális távoktatás során az elmúlt hetekben már alkalmaztak, a tanulók és szülők megszoktak. Ha ezt kiegészítik további megoldással, az elsősorban a könnyítésre, a megoldhatóságra, a tanulók szélesebb körében is az egyszerű alkalmazhatóságra tekintettel történjen. (Pl. működjön asztali, vagy hordozható számítógépen, mobiltelefonon, ne legyen szükség további bonyolult applikáció letöltésére, stb.)

A technikai lehetőségek során – ahogy tapasztaljuk is – vegyük figyelembe, hogy nem minden háztartásban van nyomtató, szkennel. Kiküldött és visszakért írásbeli feladatot csak akkor adjunk, ha ezt már begyakoroltuk az elmúlt hetekben és bevált.

Az írásbeli feladatok és követelményei ne emelkedjenek ki abból a közegekből és nehézségből, amelyet a szaktanár vezetésével a tanulói csoportok a digitális oktatásban már megismertek, megszoktak, eredményesen alkalmaznak.

Javasolható többek között a Google Classroom, a redmenta.com (melyből küldhető a feladat Google Classroom csoport számára közvetlenül is), Microsoft Teams, vagy más, az on-line vizsga lebonyolítását segítő alkalmazás. Lehetséges e-mailben kiküldött feladat megoldása is, de a tanulói/szülői technikai háttérrel, ezáltal a vizsga megoldhatóságát minden esetben figyelembe kell venni.

Az előbbieket előnye/lehetősége, hogy az elkészített vizsgafeladatok ütemezhetőek, kitöltésük időzítése és kitöltési ideje beállítható, a feladat megoldása és visszaküldése technikai szempontból egyszerű.

SZÓBELI, GYAKORLATI FELADATOK:

Akár **on-line térben**, közösen végezve (pl. MS Teams, stb.), akár **megküldött felvétel alapján** tekintjük meg a szóbeli/gyakorlati vizsgát, előzetesen kérjük meg a tanuló, szülő beleegyezését, hozzájárulását az adatkezeléshez.

SZAKMAI JAVASLATOK MŰVÉSZETI ÁGANKÉNT:

Akik március 16-ig versenyeken, eredményesen szerepeltek és a tanítási év végéig aktívan részt vettek a munkában, mentesülhetnek a vizsga letétele alól, jeles értékelést, ill. dicséretet kaphatnak, az Irányelvben foglaltak szerint. (Az adott tanévben, egyéni versenyzőként, döntőbe jutottak. Ha területi válogató szervezése nem volt előírás, akkor az iskolai fordulóból döntőbe jutott tanuló is mentesíthető.)

Zeneművészeti ág – klasszikus zene:

„B” tagozaton javasolt vizsga szervezése, az alábbi ajánlások szerint:

- a) szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom (gyakorlatorientált elméleti vizsga):
 - feladatlappal, írásbeli, esetleg hallásgyakorlatként kiadott, időre teljesítendő feladattal, ill.

kidolgozandó, eladandó, előzetesen megjelölt témát feldolgozó házi dolgozattal (zenetörténet), mely kellő technikai felkészültség esetén pl. zenefelismeréssel kiegészíthető - a tanuló saját tantárgya vonatkozásában (pl. hangszertörténet, jellemző zenei linkek gyűjtése a neten, stb.) megküldött kidolgozattal

b) hangszeres, énekes főtárgy (gyakorlati vizsga):

- élő előadásban (pl. MS Teams, Messenger, Skype – de számoljunk a hang és képminőség hibalehetőségével)

- beküldött felvétellel, melyet, a vizsgabizottság megtekint, meghallgat és értékkel, majd az értékelést a vizsgabizottság elnöke (pl. tanszakvezető) összesít,

c) kamarazene, zenekar, kórus – *gyakorlati jegy adása javasolt*, vizsgakötelezettség nélkül, tekintettel arra, hogy a tantárgy alapvető sajátossága az együttes, azonos időben és térben végzett tevékenység, ennek nevelő hatásaival együtt (a digitális megoldások nem várhatóak el mindenkitől, s nem vethetőek összes az iskolán belüli, kontakt jelenlét során megvalósuló eseménnyel)

- egy kiválasztott kamarazenei, zenekari, kórusmű szempontok szerinti megfigyeltetése elemzése, max. 2 oldalban

d) Választott, ill. gyakorlati (pl. kötelező zongora) tárgyak értékelésénél a „B” tagozaton is az „A” tagozat értékelési módja javasolt.

Zeneművészeti ág – jazz zene, elektroakusztikus zene:

a) Az elméleti és gyakorlati tárgyak tanév végi értékelését a klasszikus zenei ágban leírtakhoz hasonlóan, az alábbi eltérésekkel javasoljuk:

- a jazz improvizáció tárgy eredményei bemutathatóak egy saját, lejegyzett rögtönzéssel, annak leírásával, esetleg felvétellel

- szóló jazz produkció felvételével

- magasabb évfolyamban, ha a tanuló már komponál(gat) saját kompozíció kottájával, vagy hangszereléssel,

az elektroakusztikus ág számítógépes zenei ágában elkészített, benyújtandó vizsgafeladattal,

b) a kamarazenei, csoportos gyakorlati tárgy kiegészíthető valamely jazz fordulat, jellemző sor, vagy előadó ismert és tananyag részéhez köthető előadásának, improvizációjának elemzésével

Zeneművészeti ág – népzene:

a) népzenei ismeretek, népzenei elméleti tárgyak: hasonlóan a szolfézs és zenetörténet beszámolóihoz,

b) gyakorlati tárgyak: hasonlóan a jazz és elektroakusztikus zene beszámoltatásához,

(lehetőség szerint felvétel készítse, vagy egy autentikus gyűjtés elemzése, stb.)

Táncművészeti ág: (később kerül kiegészítésre)

Képző- és iparművészeti ág:

A képző- és iparművészeti ágban az évfolyamokon gyakorlati jegyekkel és szorgalom jeggyel való lezárást javasoljuk, ami a teljes tanév értékelését magába foglalja.

Az online tanév végi és vizsgakiállítások megszervezését a kollégák, a szülők és a növendékek leterheltsége miatt nem látjuk egységesen kivitelezhetőnek.

Országosan az alapvizsga érinti a legtöbb tanulónkat, a záró vizsgázók létszáma jóval kevesebb. Az alapvizsga gyakorlati része tanári segédanyag biztosításával *(pld. vizsgafeladat meghatározása, otthoni feladat előkészítése, munkamenet leírása, szemléltető anyaggal)* otthoni feladat kiadásával javasoljuk *(pld. egyszerű csendélet tónusos ábrázolása vagy egyszerű kreatív tárgytervezői feladat kiírása)*. Az alapfokú művészeti iskola által meghatározott időpontban az alapvizsgázó tanulók szabadon választott eszközökkel és anyagokkal készíthetik el az otthoni vizsgafeladatot. *(Olyan eszközökkel és anyagokkal, melyek számukra elérhetőek.)* Az alapfokú művészeti iskola szülői kérés alapján, szükség esetén a tanulóknak eszközöket/anyagokat biztosíthat az alapvizsga feladat megoldásához. A tanuló, az iskola által meghatározott módon, határidőre elküldi a feladatot. A tanévben készült tanulói alkotások alapját képezhetik a vizsga portfóliójuknak. Javasoljuk az otthoni vizsgarajz és a tanévben készült alkotások együttes értékelését. A portfólió *(a tanévben készült alkotások)* a műhelygyakorlat vizsgajegyét, az otthoni rajz-festés vagy tervezés - a vizuális alkotógyakorlat főtárgy vizsgajegyét biztosíthatja.

Javasolt, hogy az értékelő vizsgabizottságban a rendkívüli helyzetre való tekintettel a szaktanár a tanszakvezetővel konzultálva a beküldött otthoni vizsgaalkotás és a tanévben készült tanulói alkotások alapján értékeljenek. *(Az országos tavaszi művészeti versenyek, fővárosi komplex rajzversenyek a rendkívüli helyzetben nem vagy részben kerültek megrendezésre. Akiknél a versenyekre való felkészülés folyamatos volt a korábbi időszakban a tanév során, ott az alapvizsga értékelésében ez pozitívan jelenjen meg.)*

A záró vizsgázók felkészülése a tanév során folyamatos. Projekt munkával készülnek az adott tanszak követelményeinek megfelelően. A tervező munka folyamatának bemutatása és online beküldése kivitelezhető az iskola által meghatározott módon, beküldési határidő megtartásával.

Szín- és bábművészeti ág:

A szín-és bábművészeti ágban a főtárgy a **dráma és színjáték**.

Az előképzősök és az alapkör évfolyamai esetén mindenkinek gyakorlati jeggyel záruljon a tanév.

Az alábbiakban az alapkör művészeti vizsga és művészeti záróvizsga megtartására adunk javaslatot:

Akik március 16-ig versenyeken, rendezvényeken komplex darabok bemutatásával már bizonyítottak és a tanítási év végéig aktívan részt vettek a munkában, jeles értékelést, ill. dicséretet kaphatnak.

Beszéd és vers - kötelező tárgy

Lehetőség szerint egyéni vizsgáztatást szervezzünk, on-line, vagy felvételtől, ha ennek technikai feltételei megoldhatóak. Próza, vagy vers előadása, játékosan könnyen elmondható szöveggel, lehetőség szerint családi közönség előtt.

Zene és ének- kötelező tárgy

A zeneművészeti ágánál leírtak szerint, gyakorlati jegy, a tanévben összességében végzett feladatok alapján.

Mozgás és tánc - kötelező tárgy

Gyakorlati jeggyel értékelve a tanév során összességében végzett feladatok alapján.